

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

සුරාබදු තැගි අරමුදලේ 2025 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්වලින් සමන්විත 2025 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(3) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ සහ 1912 අංක 08 දරන සුරාබදු ආඥා පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2025 දෙසැම්බර් 31 දිනට අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මා මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් තත්ත්වගණනය කළ මතයක් පළකරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදුකරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ කළමනාකරණයේ සහ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශයේ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, අරමුදල අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය අරමුදල ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

අරමුදලේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, පාලනය කරන පාර්ශවයන් විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16 (1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, අරමුදලේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මකභාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සහ ඊට අදාළ විගණන සාක්ෂි ලබා ගැනීමට අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහඟුරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් ඉක්මවා යාම වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අරමුදලේ අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව් කිරීම්වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව් කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. මාගේ නිගමනය පදනම් වී ඇත්තේ මාගේ විගණන වාර්තාවේ දිනය දක්වා ලබා ගත් විගණන සාක්ෂි මතය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අරමුදලේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම් අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ අරමුදලේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ අරමුදලේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, අරමුදල ක්‍රියාකර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීති රීති වලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව.

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
ඉකුත් වර්ෂය දක්වා මුදල් පදනම මත පිළියෙල කර තිබූ අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සමාලෝචිත වර්ෂයේදී උපචිත පදනම මත පිළියෙල කර තිබූ අතර, ඒ අනුව ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ශේෂ හඳුනාගෙන ගිණුම්ගත කර තිබුණි. කෙසේ වෙතත්, ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තියේ සිදුකළ මෙම වෙනසෙහි මූල්‍ය බලපෑම ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත අංක 03 හි 28 වන ඡේදය ප්‍රකාරව අතීතානුයෝගීව ගිණුම්ගත කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල අනාවරණය කළ යුතු වුවද, එසේ කටයුතු කර නොතිබුණි.	ඡේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල වෙනස්කම් ශ්‍රී ලංකා රාජ්‍ය අංශ ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූලව අතීතානුයෝගීව ගිණුම්ගත කර අවශ්‍ය අනාවරණයන් සිදු කළ යුතුය.

1.5.2 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1999 අංක 08 දරන දුම්කොළ බදු පනත ප්‍රකාරව සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ අයකරගෙන තිබූ රු.18,150,000ක සිගරට් සමථ ගාස්තු මුදල හා 2025 දෙසැම්බර් 31 දිනට බිඬි සම්බන්ධ වැරදි වෙනුවෙන් ලැබිය යුතු වූ රු.900,000ක සමථ ගාස්තුව, සුරාබදු තැගි අරමුදල යටතේ සිගරට් සමථ ගාස්තු ලැබීම් ලෙස නොව සුරාබදු සමථ ගාස්තු ලැබීම් ලෙස මූල්‍ය	ඡේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	සුරාබදු සමථ ගාස්තු ලැබීම් හා සිගරට් සමථ ගාස්තු ලැබීම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන අදාළ අරමුදල් හා රාජ්‍ය ආදායමට නියමිත

කාර්යසාධන ප්‍රකාශයේ දක්වා තිබුණි. ඒ අනුව, දුම්කොළ බදු පනත ප්‍රකාරව සිගරට් සමඟ ගාස්තු ලෙස අයකළ රු.18,150,000කින් සියයට 25ක් වූ රු.4,537,500ක් දුම්කොළ තැගි අරමුදලකට වෙන් කිරීම වෙනුවට, සියයට 35ක් වූ රු.6,352,500ක් අදාළ වැට්ටිම් සිදුකළ නිලධාරීන්ට ත්‍යාග ගෙවීම සඳහා වෙන්කිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.1,815,000කින් අවප්‍රමාණය වී තිබුණි.

ප්‍රතිශත අනුව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.

තවද එම, ලැබීමට ලිපි සියයට 75ක් හෙවත් රු.13,612,500ක් දුම්කොළ බදු පනත යටතේ රාජ්‍ය ආදායමට බැර කළ යුතුව තිබුණද, එය සුරාබදු සමඟ ගාස්තුවක් ලෙස සැලකීම හේතුවෙන් එම වටිනාකමින් සියයට 15ක් හෙවත් රු.2,722,500ක් පමණක් රාජ්‍ය ආදායමට බැරකර තිබුණි.

(ආ) සුරාබදු තැගි අරමුදලේ 2025 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය කාර්යසාධන ප්‍රකාශයට අනුව වර්ෂයට අදාළ සමඟ ගාස්තු වටිනාකම රු.176,228,010ක් ලෙස දක්වා තිබුණත් විගණනයේ ගණනය කිරීම් අනුව එම වටිනාකම රු.156,088,510ක් පමණක් වූයෙන් වාර්ෂික සමඟ ගාස්තු අදායම රු.20,139,500ක් වැඩියෙන් මූල්‍ය කාර්ය සාධන ප්‍රකාශනයේ දක්වා තිබුණි.	ජේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	සුරාබදු තැගි අරමුදලට අදාළ ආදායම් නිවැරදිව හඳුනාගෙන ගිණුම් තැබීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඇ) සුරාබදු තැගි අරමුදලේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අනුව 2025 දෙසැම්බර් 31 දිනට ගෙවිය යුතු ත්‍යාග මුදල් ශේෂය රු.63,762,725ක් ලෙස දක්වා තිබුණද, එම ශේෂය රු.63,112,011ක් විය යුතු වූයෙන් ගෙවිය යුතු ත්‍යාග මුදල් ශේෂය රු.650,714ක් වැඩියෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි දක්වා තිබුණි.	ජේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	වර්ෂය අවසානයේ ගෙවිය යුතු ත්‍යාග මුදල් නිවැරදිව හඳුනාගෙන, සත්‍යාපනය කර නිවැරදිව ගිණුම්ගත කළ යුතුය.
(ඈ) 1999 අංක 08 දරන දුම්කොළ බදු පනතේ 15 (2) වගන්තිය යටතේ රාජසන්තක කරන භාණ්ඩ විකිණීමෙන් උපලබ්ධිවන මුදලින් සියයට 25 ක මුදලක් එම පනත යටතේ පිහිටු විය යුතු තැගි අරමුදලකට බැර කරනු ලැබිය යුතු වුවද, සුරාබදු දෙපාර්තමේන්තුව විසින් රාජසන්තක කරන ලද භාණ්ඩ වෙන්දේසි කිරීමෙන් 2024 සහ 2025 වර්ෂවල රැස්කර තිබූ එකතුව රු.189,335,775ක මුදලින් සියයට 25ක් වූ රු.47,333,944ක් එම පනත යටතේ පිහිටු විය යුතු අරමුදලක් නමින් සුරාබදු අරමුදලට බැරකර නොතිබුණි.	ජේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	1999 අංක 08 දරන දුම්කොළ බදු පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව රාජසන්තක කරන ලද භාණ්ඩ විකිණීමෙන් ලැබෙන මුදලින් අරමුදලට බැර කළ යුතු ප්‍රතිශතය අරමුදලට බැර කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ඉ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට රු.97,144,601ක ශුද්ධ වටිනාකමකින් යුත් ස්ථාවර වත්කම් හා රු.42,103,687ක් වූ ක්ෂය සංචිත අරමුදල් ශේෂය සුරාබදු තැගි අරමුදල් කමිටු තීරණය මත ඉවත් කිරීමට	ජේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක්	මූල්‍ය ප්‍රකාශන සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා අදාළ සියලු වැදගත් ගනුදෙනු හා

කටයුතු කර තිබුණද ඒ සම්බන්ධයෙන් කිසිදු හෙළිදරව් නොපවතින බව ඒවායේ මූල්‍ය බලපෑම් කිරීමක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ සිදු වාර්තා කරමි. ප්‍රමාණවත් ලෙස හෙළිදරව් කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරීත්ව යේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 1999 අංක 08 දරන දුම්කොළ බදු පනතේ 17 (අ) I සහ II ඡේද	දුම්කොළ බදු පනත යටතේ ලැබෙන සිගරට් දඩ මුදලින් සියයට 25 ක ප්‍රමාණයක් යොදා ගනිමින් දුම්කොළ තැගි අරමුදලක් පිහිටුවීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබූ අතර එසේ වෙන් කළ යුතු මුදල් සුරාබදු තැගි අරමුදල යටතේ ගිණුම්ගත කර තිබීම හේතුවෙන්, පනතේ විධිවිධානවලට අනුකූලව අරමුදල් කළමනාකරණය කර නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.	ඡේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	1999 අංක 08 දරන දුම්කොළ බදු පනතේ ප්‍රතිපාදන ප්‍රකාරව කඩිනමින් දුම්කොළ තැගි අරමුදල ස්ථාපිත කර, ඊට අදාළ මුදල් වෙන්කර ගිණුම්ගත කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.
(ආ) අංක 818 දරන සුරාබදු නිවේදනයේ 05 සහ 07 ඡේද	නඩු මෙහෙයවන නිලධාරීන් හා ග්‍රහණ වැඩ පරීක්ෂා කරන හෝ කාර්මික අපරාධ වාර්තාවලට කෙළින්ම සම්බන්ධ කාර්යාල වැඩට සහාය වන, මාණ්ඩලික ශ්‍රේණියේ නිලධාරීන්, ගණක ලිපිකරු සහ සමාන්තර සේවාවන්වල නිලධාරීන් වෙත සමාලෝචිත වර්ෂයට අදාළව ගෙවිය යුතු රු.69,969,604ක තැගි මුදල් අදාළ නිලධාරීන් වෙත ගෙවීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.	ඡේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	සුරාබදු නිවේදනයන්හි පවතින නෛතික ප්‍රතිපාදනයන්ට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.88,766,006 අතිරික්තයක් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.87,408,658 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.1,357,348 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනයට සමථ ගාස්තු ලැබීම්වල සිදුවූ වර්ධනය හා ස්ථාවර වත්කම් සඳහා තවදුරටත් ක්ෂයවීම් අරමුදලින් ප්‍රතිපාදනය නොකිරීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකායර්ක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2025 වර්ෂය සඳහා සුරාබදු තැගි අරමුදල විසින් පිළියෙල කර තිබූ වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම තුළ අන්තර්ගත වූ රු.16,250,000ක මුදලින් ඇස්තමේන්තු කර තිබූ කාර්යයන් නියමිත පරිදි සිදු කිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් අපොහොසත්ව තිබුණි.	ජේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	ප්‍රමුඛතාවයන් හඳුනාගෙන ඒ මත පදනම්ව වාර්ෂික ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම හා අයවැය පිළියෙල කිරීමටත් අදාළ ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම මගින් සිදුකිරීමට අපේක්ෂිත කාර්යයන් වර්ෂය තුළ නියමිත පරිදි සිදුකිරීමටත් කටයුතු කළ යුතුය.

3.2 මෙහෙයුම් අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2025 වර්ෂයේ පළමු කාර්තු 03 සඳහා විගණනයට ඉදිරිපත් කළ තොරතුරු අනුව, එක් එක් සුරාබදු ස්ථාන සඳහා ලබා දී ඇති කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ ඉලක්ක සපුරාලීමේ ප්‍රගතිය පරීක්ෂා කිරීමේදී, අදාළ ඉලක්ක සියයට 100 ක්ම සපුරා නොගත් එනම් කිසිදු කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණයක් සිදු නොකළ සුරාබදු ස්ථාන 5 ක් වර්ෂයේ අවසාන කාර්තුවේ දී තම වාර්ෂික කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ ඉලක්කය සපුරා ගෙන තිබුණි.	ජේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	සුරාබදු ස්ථාන විසින් සිදුකරන තත්‍ය ග්‍රහණ හා ඉලක්කගත ග්‍රහණ සම්බන්ධයෙන් කාලීන සමාලෝචනයන් සිදුකළ යුතුය.
(ආ) 2025 වර්ෂයේ පළමු කාර්තු 03 සඳහා සුරාබදු ස්ථාන 15 ක් විසින් සිදුකරන ලද කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ සංඛ්‍යාව හා එම කාලය තුළ එක් කාර්තුවක සාමාන්‍ය ග්‍රහණ සංඛ්‍යාව සමඟ වර්ෂයේ අවසන් කාර්තුවේ දී සිදු කරන ලද ග්‍රහණ සංඛ්‍යාව සැසඳීමේදී, අවසාන කාර්තුවේදී සිදු කළ ග්‍රහණ සංඛ්‍යාව කාර්තුවකදී ඉටුකළ සාමාන්‍යට සාපේක්ෂව සියයට 250 සිට සියයට 1050 දක්වා වූ ඉහළ පරාසයක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.	ජේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	සුරාබදු ස්ථානවල ග්‍රහණ කටයුතුවල ප්‍රගතිය කාර්තුමය වශයෙන් සමාලෝචනය කර, ඉලක්ක හා තත්‍ය කාර්යසාධනය අතර පවතින විචලනයන් සඳහා හේතු හඳුනාගෙන අවශ්‍ය පාලන ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

ඉහත (අ) සහ (ආ) නිරීක්ෂණ මගින් දක්වා ඇති සුරාබදු ස්ථාන 20 සඳහා 2025 වර්ෂයට අදාළව ලබා දී ඇති කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ ඉලක්කයන් එක් කාර්තුවක් තුළදී ඉටුකොට තිබීම හේතුවෙන් එම ග්‍රහණ සිදු කිරීමේ ක්‍රමවේදය සහ සුරාබදු ස්ථාන සඳහා ඉලක්ක

ලබා දීමේ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් විගණනයේ දී සැහිමකට පත් විය නොහැකි විය.

- (ඇ) කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ ඉලක්ක සපුරාලීම පිළිබඳ ප්‍රගතිය පරීක්ෂා කිරීමේදී, බොහෝ සුරාබදු ස්ථාන 2025 වර්ෂයට ලබාදී තිබූ ඉලක්කයන් ඉක්මවා ග්‍රහණයන් සිදුකර තිබුණු අතර සුරාබදු ස්ථාන 6ක් විසින් සිදු කර තිබූ කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ සංඛ්‍යාව 2024 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සියයට 25 සිට සියයට 32 දක්වා වූ ප්‍රතිශතයකින් අඩුවී තිබුණි.
- පේදය වාර්තාවේ සුරාබදු ස්ථානවල කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ කාර්යසාධනය ඇතුළත් කිරීමට අවධානය යොමු කරනු ලබන බව වාර්තා කරමි.
- සුරාබදු ස්ථානවල කාර්මික අපරාධ ග්‍රහණ කාලීනව සමාලෝචනය කර, ග්‍රහණ අඩුවීමට හේතු හඳුනාගෙන අවශ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතුය.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 අභ්‍යන්තර විගණනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 40(3) වගන්තිය ප්‍රකාරව සමාලෝචිත වර්ෂය තුල සුරාබදු ත්‍යාග අරමුදලේ ක්‍රියාකාරිත්වය සම්බන්ධයෙන් අභ්‍යන්තර විගණන පරීක්ෂාවන් සිදුකර නොතිබුණි.	පේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	සුරාබදු තැගි අරමුදලේ අවධානම් ක්ෂේත්‍ර හඳුනාගෙන අභ්‍යන්තර විගණන පරීක්ෂාවන් සිදු කිරීමට කටයුතු කළ යුතුය.

4.2 අයවැය පාලනය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
සමාලෝචිත වර්ෂයේ අයවැයගත සංඛ්‍යා සහ ත්‍යාග සංඛ්‍යා සැසඳීමේදී ආදායම් විෂයයන් 02ක සියයට 2 සිට සියයට 17ක් දක්වා සහ වියදම් විෂයයන් 08ක සියයට 15 සිට සියයට 100ක් දක්වා වූ පරාසයක විචලනයන් නිරීක්ෂණය වීම හේතුවෙන් වර්ෂය සඳහා පිළියෙල කර තිබූ අයවැය ලේඛනය ඵලදායී කළමනාකරණ පාලන කාරකයක් ලෙස යොදාගෙන නොමැති බව නිරීක්ෂණය විය.	පේදය වාර්තාවේ ඇතුළත් කිරීමට විරුද්ධතාවයක් නොපවතින බව වාර්තා කරමි.	නිවැරදි දත්ත මත පදනම් වූ පුරෝකථනයන් මත වාර්ෂික අයවැය ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කළ යුතුය.